

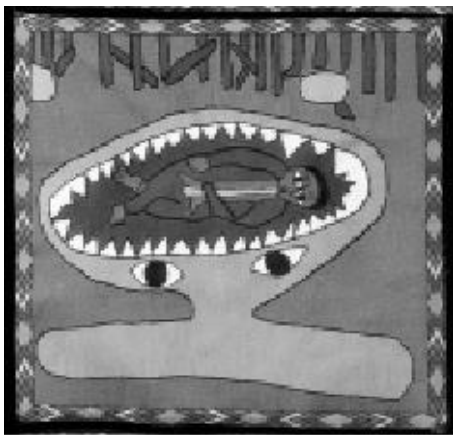
מקשיבים וזושים

ומבינים מה קורה
בספר יונה

מה לך נרדם?
קום קרא אל
א-לוהיך

ואילו יונה - יורד למעמקי הספינה, ונרדם. מי שמגיע להשכים אותו הוא רב החובל של האוניה, מאמין גדול בכוחות עליונים, שמעיר אותו ודורש ממנו להצטרף לכולם ולהתפלל לא-לוהיו. הסערה ממשיכה, התפילות לא עוזרות, והנוסעים מחליטים לגלות מי הוא הנוסע שבגללו החליטו האלים להביא עליהם את הסערה. ומי יוצא בהגרלה? גיבור סיפורנו, יונה.

יונה מבין, ואומר גם ליתר הנוסעים, שאכן הסערה הגיעה בגלל שהוא בורח מה'. אתם רוצים להינצל? תזרקו אותי לים, הוא אומר.

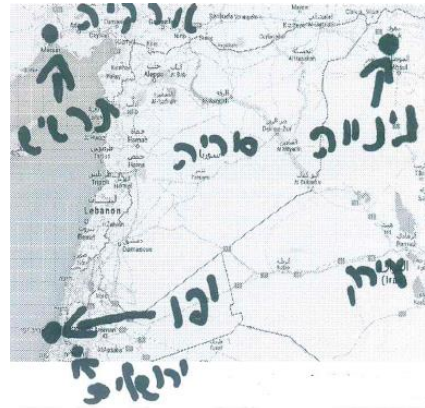
יונה והדג הגדול - רקמה אתיופית

המלחים מתגלים כאוהבי אדם. חזרה ליבשה נכשלים, הם מתפללים שלא יענשו על שהרגו אדם מפשע וזורקים את יונה לים. והינה זה פלא - הים נרגע מיד, והנוסעים מכירים בכוחו של ה'. הצלחה

שערי הכניסה הענקיים של נינווה. כיום: ליד מוסול, צפון עירק

אוניה שכמעט שמתפלל בבטן של דג וגורלו של שיח - כל אלו ועוד נאספים בספר יונה.

ספר יונה, שנקרא באתיופיה "יונס", הוא אחד מתוך 12 ספרי הנביאים שנאספו יחד ומכונים "תרי עשר" (שזה 12 בארמית), או באמהרית:

דקיקא נביאת, בגלל שאלו ספרים קצרים ודקיקים. האם לכל אחד מגיעה ההזדמנות לתקן את דרכיו? ממש לכל אחד? זה הויכוח הגדול בין ה', לבין יונה הנביא. קדימה, בואו נשמע את הסיפור לפי הסדר.

פרק א

יונה הנביא נקרא למשימה: גש נא לנינווה, ותודיע להם שהם הגזימו לגמרי והעונש מתקרב. נינווה, למקרה שאתם לא מכירים, היא עיר הבירה של אשור (היום - בצפון עירק). אשור, אותה ממלכה אדירה שתחריב בהמשך את ממלכת ישראל, ותשלח את עשרת השבטים שהתגוררו בה לגלות, ממנה לא חזרו. באופן מפתיע, במקום לרוץ ולהיענות לפקודתו של ה', יונה נמלט. כן, נמלט מה'. הוא ניגש

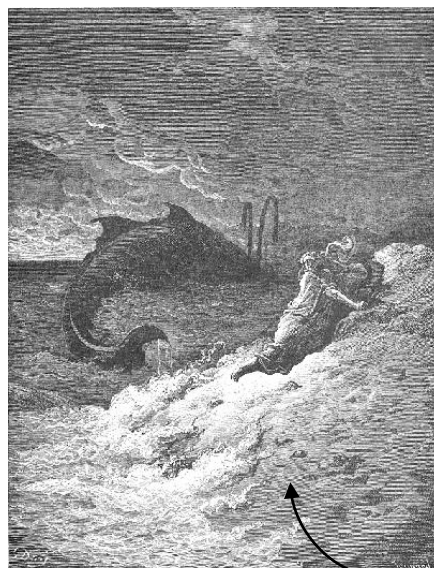
לנמל הקרוב - נמל יפו, ועולה על אניה לתרשיש (כנראה שזו העיר טרסוס, שבדרום תורכיה). אלא שבדרך לתרשיש פורצת סערה נוראה, והאוניה כמעט וטובעת. המלחים, אנשים מאמינים, מתפללים איש איש לאלוהיו.

ראשונה למסעו של יונה?

אֵלֶּה: אֵלֶּה יוֹנָה מַחְלִיט לִלְכֹת לַיָּם לַיָּם הַסְעָרָה?
אֵלֶּה נֹסֶפֶת: הֲאֵם יוֹנָה חָשָׁה פֶּאֱמַת אִפְשָׁר לְכַרֵּחַ מֵה'?

פרק ב

ויונה? ה' ממשיך לטפל בו באופן אישי. דג גדול מגיע – ובולע את יונה. שלושה ימים ולילות עוברים על יונה בבטן הדג. לאחר שלא התפלל בבטן האוניה, בבטן הדג הוא

הלוחית עוזב אחרי שהקיא את יונה ליבשה. תחריט של גוסטב דורה, צרפת המאה ה-19

דווקא מתפלל יפה מאוד. יונה מתאר את ההרגשה שגורש מתשומת הלב של ה', ומבקש שה' יציל אותו מהסכנות שהגיע אליהן. בסיום הוא מבטיח לקיים את נדריו לה'. כנראה שלתפילה הזו ה' חיכה, והוא מצווה על הדג להקיא את יונה אל היבשה.

אֵלֶּה: אֵלֶּה יוֹנָה נִכְנָא אַפְסֵי ה' בַּטָּן הַדָּג, וְאֵל נִכְנָא כַּסְכַּמְט מֵת בְּאוֹנִיָּה בְּאֵן הַסַּעֲרָה?

פרק ג

כשיונה שוב ביבשה, ה' חוזר על הפקודה – ללכת לנינווה.

הפעם יונה הולך ישר לנינווה. נינווה, מספר התנ"ך (וגם הממצאים הארכיאולוגיים), היתה עיר ענקית: שלושה ימי הליכה מקצה העיר לקצה השני (באופן מציאותי היא היתה קטנה יותר, אך עדיין מהערים הגדולות של העולם העתיק).

יונה מתחיל להסתובב בעיר ולהודיע: בעוד 40 יום

קיקיון

יבוא סופכם, העיר תיהפך ותיחרב. האם הייתם מאמינים לאיש זר שמגיע ומאיים בשמו של א-ל לא מוכר? אז ההצלחה השניה של יונה (הראשונה)

היתה באוניה): באופן מפתיע, אנשי העיר מאמינים לו! כולם פותחים בצום. המלך יורד מכיסאו, עובר ללבוש שק ויושב באפר. אפילו על הבהמות נגזר צום.

אנשי נינווה לא מסתפקים בפעולות החיצוניות. הם מתפללים, שבים מדרכיהם הרעות, מחזירים חפצים שגנבו ועוד. המבחן הגדול של דרך התשובה: האם ה' יסלח להם? האם אפשר לתקן ולחזור מחטאיהם הנוראיים של אנשי נינווה? מסתבר שכן. ה' סולח, ומוותר על העונש שייעד להם.

אֵלֶּה: אֵיךְ יִתְכַּן עֲצֵר הַסֵּה יוֹ כַּדְיִם צַד שֶׁה' רָצָה לְהַחְרִיב אֹתָהּ, חָלָה בַּתְּשׁוּבָה כַּל כַּקְלָוֹת?

פרק ד

כולם מרוצים ושמחים? יש מישהו אחד שמרגיש אחרת.

יונה, במקום להיות מרוצה מכך ששליחותו הצליחה, להתגאות בכך שתושבי נינווה הקשיבו לו ופעלו

יונה מנבא לאנשי נינווה. תחריט של גוסטב דורה, צרפת המאה ה-19

בהתאם, כועס מאוד. הוא אומר לה': ידעתי שזה מה שיקרה, לכן מראש ברחתי ולא רציתי לעשות את שליחותך. ידעתי שאתה סלחן גדול. זה מעצבן אותי. עזוב, אני רוצה למות וזהו.

מפה לשם יונה בוחר לו מקום מחוץ לנינווה, ובונה סוכת צל כדי לראות מה יקרה לעיר בהמשך. האם הם יתמידו בדרכם הטובה החדשה? האם בעיר תיהרס בסופו של דבר?

ה' עוזר לו, ומצמיח שיח מטפס בשם קיקיון שיצל עליו. יונה שמח מאוד בקיקיון, אך חיש מהר ה' שולח תולעת שאוכלת את הקיקיון.

יונה נותר לבד, מאוכזב, ללא הקיקיון שלו, בשמש החזקה, מיובש ומתעלף, ושוב מבקש למות.

ואז מסביר לו ה': אתה ריחמת על השיח המטפס שלך וכאבת את אובדנו? אותו שיח שלא גידלת ולא טיפלת בו? האם אני, בורא העולם ומנהיגו, לא ארחם על עיר גדולה, שבה למעלה מ-120,000 בני אדם?

ובשאלה זו, נחתם ספר יונה.

אֵלֶּה: מֵה בִּאֵמַת חוֹשֶׁה יוֹנָה צַד רְצוֹן הַתִּקְוֹן וְהַתְּשׁוּבָה?